

**MALİ EYLEM GÖREV GÜCÜ'NÜN FINANCIAL ACTION TASK FORCE – FATF
IV. TUR TÜRKİYE DEĞERLENDİRMESİ BİLGİ NOTU**

BİLGİ NOTUNUNUN KAPSAMI

Bu bilgi notunun konusunu, içinde bulunulan 2018 yılının Ekim ayında başlayacak olan ve FATF tarafından Türkiye'nin Karapara Aklama (KA) ve Terörizmin Finansmanı (TF) ile mücadele sisteminin ele alınacağı IV. Tur ülke değerlendirmesi, bu kapsamda, değerlendirme öncesi yürütülen hazırlık çalışmaları ve değerlendirmeden istenen asgari sonucu elde etmek için atılması gereken adımlar oluşturmaktadır.

A. MALİ EYLEM GÖREV GÜCÜ (FINANCIAL ACTION TASK FORCE – FATF) NEDİR?

FATF 1989 yılında G-7 ülkeleri olan Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, Almanya, Fransa, Birleşik Krallık, İtalya ve Kanada'nın bakanları ile Avrupa Topluluğu Komisyon Başkanı tarafından, Fransa'nın başkanlığı altında kurulmuş, hükümetler arası bir kuruluştur.

FATF'in amacı, uluslararası finansal sistemin bütünlüğüne karşı tehdit oluşturan KA/TF, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ve ilgili bütün tehditlerle mücadele için ihtiyaç duyulan yasal, düzenleyici ve operasyonel tedbirlerin etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamaktır. Bu doğrultuda FATF; KA/TF ile mücadelede uluslararası standartları belirlemekte, bu amaca matuf getirilen yasal, düzenleyici ve operasyonel tedbirlerin ne ölçüde uygulandığını tespit etmek için ülkeleri belli periyotlarla değerlendirmeye tabi tutmaktadır. Değerlendirme neticesinde KA/TF ile mücadele sisteminde eksiklikleri bulunduğu tespit edilmesi halinde ise bu eksiklikleri gidermesi için ülkeleri belirli sürelerle izlemekte, bu sürelerin sonunda gerekli iyileştirmelerin yapılmaması halinde ise ülkelere çeşitli yaptırımlarda bulmaktadır.

FATF'in halihazırda 35 ülke ve 2 uluslararası organizasyon olmak üzere toplam 37 üyesi bulunmakta olup, FATF benzeri olan ve FATF standartlarına uymayı taahhüt eden dünya çapındaki bölgesel oluşumlara üye olan ülkelerle birlikte FATF'e tabi ülke sayısı 190'ın üzerine çıkmaktadır.

FATF Üyeleri

Arjantin	Çin	Yunanistan	İtalya	Hollanda	Güney Afrika
Avustralya	Danimarka	Körfez	Japonya	Krallığı	İspanya
Avusturya	Avrupa	İşbirliği	Kore	Yeni Zelanda	İsveç
Belçika	Komisyonu	Konseyi	Cumhuriyeti	Norveç	İsviçre
Brezilya	Finlandiya	Hong Kong	Lüksemburg	Portekiz	TÜRKİYE
Kanada	Fransa	İzlanda	Malezya	Rusya	Birleşik Krallık
	Almanya	Hindistan	Meksika	Federasyonu	ABD
		İrlanda		Singapur	

B. FATF VE TÜRKİYE

Türkiye 1991 yılından bu yana FATF'in üyesi olup, üyelik şartı olan FATF standartlarına uyum taahhüdü ülkemiz adına Maliye Bakanı tarafından verilmiştir. FATF nezdindeki ilişkilerin ulusal seviyede koordinasyonundan ve yürütülmesinden Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) sorumludur.

Türkiye bugüne kadar başlangıç tarihleri 1994, 1998 ve 2006 yılları olan üç FATF değerlendirmesinden geçmiştir.

C. FATF STANDARTLARI

FATF standartları esas itibarıyla, etkili bir KA/TF ile mücadele sisteminde bulunması gereken yasal, düzenleyici ve operasyonel özellikleri düzenleyen/içeren 40 "Tavsiye (Recommendations)" ve 11 "Kısa Vadeli Çıktı (Immediate Outcome-IO)"dan oluşmaktadır. İlk kez 1990 yılında oluşturulan FATF Standartları, 1996, 2001 yıllarındaki değişikliklerin ardından son olarak 2012 yılında yeniden gözden geçirilerek güncellenmiştir.

D. ÜLKE DEĞERLENDİRMELERİ

FATF'in KA/TF ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadelede standartları belirlemenin yanı sıra üstlendiği bir diğer önemli fonksiyon da üye ülkelerin bu standartları ne ölçüde hayata geçirdiğini belirli aralıklarla "Karşılıklı Değerlendirme (Mutual Evaluation-ME)" ve "İzleme (Follow-Up)"ler vasıtasıyla değerlendirmesidir. Bu şekilde FATF, ülkelerin standartların gerektirdiği uygulamaları gerçekleştirmelerini teşvik ederek, finansal sistemin bütünlüğüne olan tehditlere karşı bütüncül bir mücadele gösterme imkanı elde etmektedir.

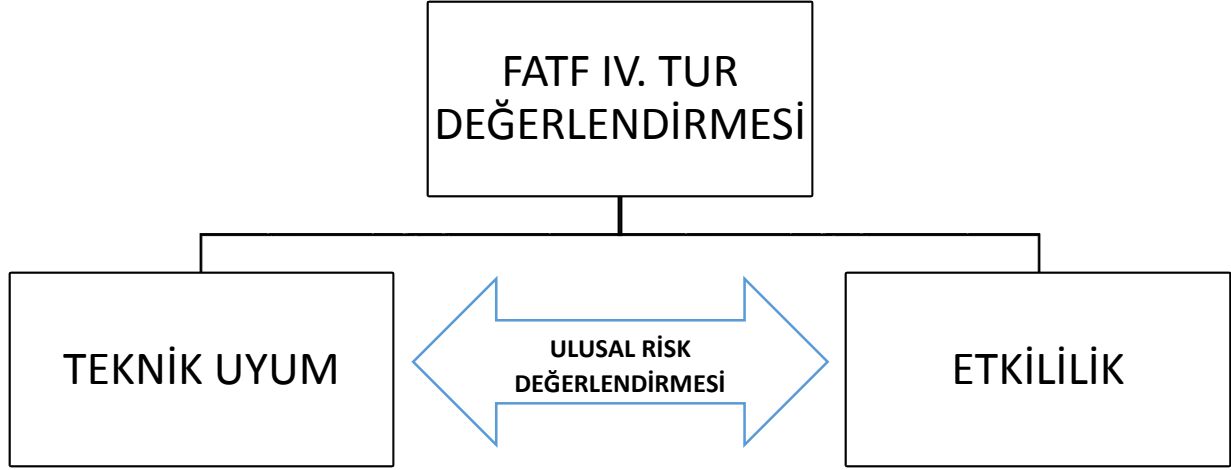
Üye ülkeleri bugüne kadar üç kez değerlendirmeye tabi tutan FATF, 2012 yılında standartlarını yenilemesinin takiben 2013 yılında başlayan IV. tur değerlendirmelerini sürdürmektedir.

E. FATF'İN DEĞERLENDİRME METODOLOJİSİ

FATF'in ülke değerlendirmeleri 2013 yılından önceki üç turda, sadece KA/TF ile mücadele için gerekli yasal, düzenleyici ve operasyonel yapıların mevcut olup olmadığının tespiti şeklinde gerçekleşmekteydi. Ancak hem ülkelerin KA/TF ile mücadeleye yönelik yasal ve kurumsal yapılarının yıllar içinde geldiği noktayı hem de küresel ölçekte yaşanan gelişmeleri dikkate alarak FATF, 2013 yılında ülkelerin KA/TF ile mücadeledeki yeterliliklerini daha sağlıklı biçimde ölçülebilmek ve uygulamadaki etkinliklerini de dikkate almak için değerlendirme Metodolojisini yenilemiştir.

FATF'in mevcut Metodolojisine göre ülkeler, hem KA/TF ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadele için gerekli yasal ve kurumsal alt yapının var olup olmadığı (Teknik Uyum)

hem de KA/TF ile mücadelede etkililiğin sağlanıp sağlanmadığının (Etkililik) ölçülmesine dayalı iki ayaklı bir değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

a) TEKNİK UYUM DEĞERLENDİRMESİ

Teknik Uyum değerlendirmesinde; gerekli yasalar ve diğer düzenlemeler ile yetkili makamların söz konusu yasaların uygulanması hususunda gerekli yetkiye ve prosedürlere sahip olup olunmadığı FATF'in 40 Tavsiyesinde yer alan kriterler vasıtasıyla değerlendirilmektedir.

b) ETKİLİLİK DEĞERLENDİRMESİ

Etkililik Değerlendirmesi, bir ülkenin tüm KA/TF ile mücadele sisteminin uygulamada ne kadar etkin olduğunu, KA/TF ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı risklerini ve tehditlerini ne oranda azalttığını ve bekleneni ne ölçüde karşıladığını değerlemeye tabi tutmaktadır.

Etkililik Değerlendirmesi, etkin bir KA/TF ile mücadele sisteminin ulaşması gereken kilit amaçları temsil eden 11 adet "Kısa Vadeli Sonucun (Immediate Outcomes – IO)" elde edilip edilmediğinin tespit edilmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir.

c) ULUSAL RİSK DEĞERLENDİRMESİ (URD)

FATF'in 1 Nolu Tavsiyesi ve 1 Nolu IO'su doğrultusunda ülkelerin, değerlendirme sürecinin başlamasından önce kendi KA/TF risklerini, ulusal ölçekte ve sistemin bütünü itibarıyla göz önüne alarak anlamasının ve bu riskleri azaltmaya yönelik politika belirlemesini ve aksiyon almasını öngören bir risk değerlendirmesi yapması ve bunu bir rapor halinde FATF'e sunması gerekmektedir. Yapılan risk değerlendirmesinin, ülkenin ulusal mevzuatı ve uygulama stratejisini gerçek haliyle yansıtmaları önem arz etmektedir. Buna göre; gerek Teknik Uyum değerlendirmesinde dikkate alınacak mevzuat değişikliklerinin gerekse Etkililik

değerlendirmesinde dikkate alınacak uygulama adımlarının URD'de ortaya konulan riskle olması gerekmektedir.

Bu açıdan URD, ülkenin kendisi için risk oluşturan KA/TF tehditlerinin farkında olduğunu ve bu risklerin boyutlarıyla orantılı tedbirleri hayata geçirdiğini göstermesi nedeniyle ülke değerlendirmesinin başarısını tümüyle etkileyen bir unsur olmaktadır.

F. TÜRKİYE'NİN IV. TUR FATF DEĞERLENDİRMESİ HAZIRLIKLARI

2014 yılının ekim ayında 15. İzleme Raporunun FATF'e sunulması ile ülkemizin III. Tur Değerlendirmesinin sona ermesinin ardından, MASAK tarafından aynı yıl içinde IV. Tur Değerlendirmeleri için ön hazırlık çalışmalarına başlanmıştır. 2016 yılında ise FATF IV. Tur Değerlendirmesinin başarılı bir şekilde tamamlanabilmesi amacıyla, Başbakanlık Makamının 2016/22 sayılı Genelgesinin 21.10.2016 tarihli ve 29864 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla, MASAK koordinasyonunda "Ulusal Risk Değerlendirme (URD) Projesi"nin yürütülmesine karar verilmiştir.

Bu çerçevede, bahsi geçen Başbakanlık Genelgesinin yayınlandığı tarihten bu yana, FATF IV. Tur Değerlendirmesinden istenen asgari sonucu elde etmek adına Teknik Uyum Değerlendirmesi, Etkililik Değerlendirmesi ve URD kapsamında; gerekli mevzuat değişikliklerinin yapılması, etkililiği ifade etmekte kullanılacak veri ve istatistiklerin derlenmesi ve ulusal KA/TF riskini ortaya koyacak risk analizinin yapılması için MASAK tarafından; Türkiye'nin KA/TF ile mücadele sisteminde yer alan tüm kamu kurumları, kolluk kuvvetleri, istihbarat birimleri, özel sektör oyuncularını ve düzenleyici ve denetleyici kurumlarıyla birlikte çalışmalar yürütülmektedir.